

*naar een spirituele
en menswaardige
stervenscultuur*

STICHTING WEDERZIJDS JAARVERSLAG 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Bestuurssamenstelling	2
Interne organisatie	2
Activiteiten	3
Externe contacten	3
Website	4
Publiciteit	5
Financieel jaaroverzicht	6
Balans per 31 december 2017	6
Activiteitenplan 2018	7

VOORWOORD

Stichting Wederzijds zoekt wegen om onze stervenscultuur te verdiepen en te verruimen. Zij vindt daarbij haar inspiratie bij de antroposofie en De Christengemeenschap. Zij organiseert conferenties en workshops rondom de volgende thema's:

- De dood en ik – hoe bereid ik mij voor?
- Keuzes rondom het sterven – bezinning en voorlichting
- Begeleiding van de stervende met muziek, schilderen en euritmie
- Sacramentele begeleiding rond het sterven
- Verzorging van de stervende en de gestorvene
- Opbaren en waken
- Rouwen en gedenken
- Op weg van dood naar nieuwe geboorte

Daarnaast geeft zij een halfjaarlijkse Nieuwsbrief uit voor belangstellenden en donateurs.

In dit jaarverslag doet de Stichting verslag van haar activiteiten en van de gebeurtenissen die in 2017 hebben plaatsgevonden. Er wordt verantwoording afgelegd over haar financiën.

Het resultaat van de activiteiten in 2017 geeft vertrouwen om de verdere ontwikkelingen van de activiteiten van Stichting Wederzijds voort te zetten en uit te bouwen.

De samenwerking in het – grotendeels vernieuwde – bestuur verliep constructief en plezierig, alsook de samenwerking met leden van de klankgroep.

BESTUURSSAMENSTELING 2017

Het bestuur bestond uit:

Douwe van Houten – voorzitter

Joukje Pothoven – vicevoorzitter

Ingrid Deij – secretaris

Thom Kloes – penningmeester

Adriaan Pijl – lid

Hans Soesbergen – lid

INTERNE ORGANISATIE

In het bestuur zijn de portefeuilles bij de verschillende bestuursleden ondergebracht. Bepaalde taken zijn als mandaat aan één of twee bestuursleden toegewezen. Er werd gewerkt met een bestuurlijke jaarcyclus en een activiteitenplan.

Lopende mandaten: *Publicaties rondom euthanasie – Organisatie conferentie 2018 – PR en website – Redactie Nieuwsbrief – Verzorgen maandelijkse teksten ter inspiratie en andere wisselende teksten — Verdieping.*

Met de Klankgroep kwam het bestuur tweemaal bijeen. Daarbij werd het thema “In gesprek over leven en sterven” besproken resp. onderling geoefend.

ACTIVITEITEN

In het verslagjaar ging, na de ingrijpende wisseling binnen het bestuur, de aandacht vooral uit naar interne verdieping rond maatschappelijke vraagstukken die samenhangen met ingrijpen rondom het sterven. Euthanasie, palliatieve sedatie, suïcide en ‘voltooid-leven’ kwamen aan de orde. Er leeft binnen het bestuur grote zorg over de maatschappelijke ontwikkelingen bij euthanasie voor dementerenden en over de toename van suïcide. Door de voorgenomen wijziging van de wet op de orgaandonatie kwam ook dit thema enige keren terug.

Er werden vormen gezocht om deze thema’s bespreekbaar te maken. Hoe kunnen we aandacht besteden aan deze thema’s op de website? Hoe kunnen we direct met mensen in contact komen rondom deze ingrijpende besluiten?

Hieruit ontstonden in de tweede helft van 2017 een paar nieuwe initiatieven: op de website in een nieuwe rubriek korte stukjes over ervaringen met sterven te publiceren, regionaal gesprekscafé’s helpen oprichten, en te streven naar een eigen publicatie rondom deze thema’s.

Vanuit De Christengemeenschap was om medewerking gevraagd bij de Internationale Pinksterconferentie in juni 2017, in Den Bosch, waar 1400 mensen aanwezig waren vanuit de hele wereld. Onderzocht is welke bijdrage er vanuit Wederzijds geleverd kon worden. Uiteindelijk werd besloten om ons op een initiatieven-markt te presenteren en driemaal een workshop te organiseren met als titel: “Hoe dichtbij zijn onze gestorvenen”. Bij deze grote conferentie was er ook een presentatie van onze zuster-vereniging ‘Arbeitsgemeinschaft Sterbekultur’ uit Zürich in Zwitserland. Er was gelegenheid om elkaar diepgaand te bevragen over ideeën en plannen.

Door de vernieuwing van het bestuur kwam er meer ruimte voor nieuwe activiteiten, zoals de voorbereiding van een publicatie met gezichtspunten vanuit de antroposofie en de Christengemeenschap rondom euthanasie, suïcide en de ‘voltooid-leven-problematiek’.

EXTERNE CONTACTEN

- De voorzitter van Wederzijds onderhoudt contact met het bestuur van de AViN en De Christengemeenschap. Vanuit beide besturen is een bestuurslid aangewezen dat het contact met Wederzijds onderhoudt. In de praktijk is er vooral met de AViN nog weinig samenwerking ontstaan. Dit blijft een aandachtspunt voor het bestuur van Wederzijds voor de komende jaren.

De Nieuwsbrief van Wederzijds is aan de secretariaten van zowel de Christengemeenschap als de Antroposofische Vereniging in Nederland gestuurd. Daar wordt hij weer verder verspreid aan contactpersonen in de regio’s en de gemeenten.

- Wederzijds werkt al jaren samen met stichting Agora in Bunnik, onafhankelijk landelijk kenniscentrum en ondersteuningspunt voor palliatieve zorg. Wederzijds is stakeholder bij het initiatief ‘Van betekenis tot het einde’. Het doel hiervan is een cultuuromslag te bewerkstelligen in de manier waarop er vanuit de samenleving en de politiek naar de oudere mens en het ouder worden wordt gekeken. In het manifest wordt gepleit voor een andere kijk op de laatste levensfase, waarbij meer wordt uitgegaan van waarden als vertrouwen, betrokkenheid en wederkerigheid. Belangrijk hulpmiddel daarbij is de nieuwe website www.ikwilmetjepraten.nu

- Bij de bijeenkomst met de klankgroep in september was Anne Stael, die zich vanuit Agora inzet voor “Van betekenis tot het einde”, aanwezig. Ook rondom het opzetten van het eerste gesprekscafé in Zeist was zij betrokken – het logo van “Van Betekenis” staat ook op de flyer voor het gesprekscafé. Een waardevolle manier van samenwerken.
- In Zwitserland heeft de ‘Arbeitsgemeinschaft Sterbekultur’ in 2012 het ‘Projekt Sterbekultur’ opgezet. In Nederland gaan ongeveer 20 deelnemers sindsdien door met hun studie en gesprek, af en toe ook gezamenlijk. Er wordt gezocht naar verdieping en verbreding in het inzicht rondom het leven na de dood. Op verschillende plaatsen in Nederland zijn hierdoor voorleesgroepen voor gestorvenen ontstaan. Eén van de bestuursleden van Wederzijds is met deze groep verbonden.
Van de verdere ontwikkelingen bij de Arbeitsgemeinschaft Sterbekultur houdt de voorzitter, Franz Ackermann, de stichting op de hoogte. Omgekeerd blijft ook contact vanuit Wederzijds belangrijk, bijvoorbeeld via de Nieuwsbrief.

Uitwisseling rondom de Gesprekscafé’s over leven en sterven in Zürich, maar nu ook in Zeist en Emmen, gaf een bredere kijk op het opzetten van deze initiatieven.

- Met uitvaartondernemers was enkele malen contact over een specifiek antroposofische aanpak bij een uitvaart, bijvoorbeeld n.a.v. een zelfdoding
- Stichting Wederzijds staat vermeld in de Uitvaartadressengids.
- Met stichting De Heraut bestaat contact, activiteiten van Hans Stolp die samenhangen met de thema’s van Wederzijds komen in de agenda op onze website te staan.
- Een nieuw contact werd gelegd met het kortgeleden gestarte ‘Bezinningshuis’ in Den Dolder. Een plek waar mensen zich op hun levenseinde kunnen bezinnen en waar cursussen e.d. kunnen worden georganiseerd.

WEBSITE

- Onze website heeft een technische vernieuwingkuur ondergaan; deze is nu leesbaar en toegankelijk voor alle gangbare apparaten als computer, smartphone, tablets e.d.. Het beeld past zich aan het formaat van het scherm aan.
- Er is aan een paar website-specialisten gevraagd om kritisch naar de website te kijken. Veranderpunten worden meegenomen naar 2018, een jaar waarin we de website levendiger en toegankelijker willen maken.
- De literatuurlijst is toegankelijker gemaakt door de nieuwe indeling in onderwerpen en uitgebreid met nieuwe boeken.
- De thema’s die voor Wederzijds van belang zijn staan vermeld op de website. Bij deze themalijst worden artikelen en leestips opgenomen. Een nieuw thema is eind 2017 uitgewerkt en op de website toegankelijk gemaakt: “Kinderen en Rouw”.
- Bij artikelen in de Nieuwsbrief staan nu verwijzingen naar relevante literatuur.
- Maandelijks verschijnt er een nieuwe ‘Tekst ter inspiratie’ en sinds oktober ook een stukje onder de titel “Om sterven heen”.
- De ‘Agenda’ bevat aankondigingen van lezingen, workshops, gemeente-avonden e.d. rondom de thema’s van Wederzijds in heel Nederland.
- De website bevat een inschrijfformulier, waarmee belangstellenden zich kunnen opgeven voor het ontvangen van de Nieuwsbrief. Meer dan 850 mensen staan inmiddels ingeschreven.

- In de periode rondom Allerzielen worden overal in het land Gedenkstondes en Herdenkingen gehouden – ook deze staan dan in de Agenda.
- Verantwoording t.b.v. de ANBI-status is sinds 2013 in orde.

De website wordt regelmatig bezocht, zoals blijkt uit onderstaand overzicht van het websitebezoek door de beheerder, Wilfried Nauta.

Samenvatting per maand										
Maand	Dagelijks gemiddelde				Totalen per maand					
	Hits	Bestanden	Pagina's	Bezoeken	Hosts	kB	Bezoeken	Pagina's	Bestanden	Hits
2017										
dec 2017	220	189	67	31	1439	758302	967	2105	5867	6840
nov 2017	351	311	90	39	1788	1089706	1190	2712	9347	10557
okt 2017	457	399	92	36	2036	1522201	1135	2856	12392	14197
sep 2017	247	204	82	37	1307	895913	1128	2462	6121	7428
aug 2017	226	196	62	28	1727	860449	869	1927	6077	7007
jul 2017	200	166	65	33	1297	705112	1039	2036	5175	6218
jun 2017	234	188	76	35	1183	920096	1053	2303	5657	7026
mei 2017	288	228	96	35	1334	771309	1096	2980	7071	8950
apr 2017	500	419	130	44	2122	1346480	1337	3900	12599	15025
mar 2017	286	225	95	36	1542	1446915	1143	2952	6975	8882
feb 2017	302	248	87	41	1342	1200851	1161	2441	6953	8459
jan 2017	282	238	83	38	1422	1130968	1191	2587	7386	8771
2017						12648302	13309	31261	91620	109360

PUBLICITEIT

In voor- en najaar is aan ruim 800 belangstellenden de Nieuwsbrief verstuurd (grotendeels digitaal, enkele donateurs en enkele antroposofische instellingen krijgen de Nieuwsbrief per post). Het blijft noodzakelijk om voor een ideëel initiatief als Wederzijds een ruime groep donateurs te vinden. Dit is mogelijk via de Nieuwsbrief, maar moet in de toekomst actiever worden opgepakt.

In het verslagjaar is de Nieuwsbrief ook digitaal verzonden aan een aantal antroposofische instellingen in de gezondheidszorg.

FINANCIËEL JAAROVERZICHT BOEKJAAR 2017

	<i>werkelijk 2017</i>	<i>begroting 2017</i>	
<i>Inkomsten algemeen</i>			
donateurs	540	700	
fondsen	<u>0</u>	<u>100</u>	
		540	800
<i>Uitgaven algemeen</i>			
kantoorkosten (bank, bankpas, kopieerkosten)	197	300	
boekhoudbureau	61	75	
bestuurs- en vergaderkosten (huur en cadeaus)	111	350	
reiskosten bestuur	429	350	
reiskosten overig	174	0	
website, PR (webmaster, nieuwsbrieven en verzending)	174	300	
werkgroepen, regionaal werk	0	0	
overige kosten, onvoorzien	<u>0</u>	<u>250</u>	
		1146	1625
Resultaat alg inkomsten en uitgaven		-606	-825
<i>Inkomsten activiteiten</i>			
conferenties	0	0	
workshops	0	0	
publicaties (niet nieuwsbrief)	0	0	
gesprekscafe's	0	0	
overige activiteiten	<u>0</u>	<u>0</u>	
<i>Totale inkomsten activiteiten</i>		0	0
<i>Uitgaven activiteiten</i>			
conferenties	0	0	
workshops	0	0	
publicaties (niet nieuwsbrief)	0	0	
gesprekscafe's	0	0	
overige activiteiten	<u>0</u>	<u>0</u>	
<i>Totale kosten activiteiten</i>		0	0
Resultaat activiteiten		0	0
Resultaat totaal		-606	-825
Balans per 31-12-2017			
Triodosbank	4323,65		
te betalen over 2017	26,64		
reserve Wederzijds	4297,01		

Toelichting

- De resultaten over 2017 zijn ruim binnen de begroting gebleven.
- Evenals in 2016 waren de inkomsten in 2017 volstrekt niet kostendekkend; de reserve is in 2017 gedaald van € 4868,- naar € 4297,-
- De inkomsten uit donaties liepen de afgelopen jaren terug. Mogelijk is die tendens nu doorbroken: in 2016 werd € 465,- gedoneerd, in 2017 € 540,-
- Er hebben in het verslagjaar geen activiteiten plaats gevonden met financiële gevolgen. Alleen door activiteiten met een batig saldo kan de continuïteit van Wederzijds op den duur gehandhaafd blijven.

ACTIVITEITENPLAN 2018

Voor 2018 zijn de volgende activiteiten gepland:

- Voorbereiden en publiceren van een brochure in de Gezichtspunten-reeks onder de (werk)titel “Maakt het uit hoe je sterft?” Hierbij samenwerken met een reeks verschillende auteurs.
- Organiseren van een conferentie op 6 oktober, in de Geertekerk in Utrecht, rondom het uitkomen van deze brochure in Utrecht, om publiciteit te genereren.
- Samen met een reeks van auteurs een meer verdiepend boek rondom ‘ingrijpen bij het sterven’ voorbereiden bij uitgeverij Christofoor over deze thema’s. Publicatie waarschijnlijk in 2019 of 2020.
- ondersteuning bieden bij het opzetten van meer gesprekscafé’s over leven en sterven in de regio’s.
- in samenhang hiermee verder ontwikkelen wilsverklaring/laatste wensen
- Een actie opzetten om meer donateurs te werven, o.a. door het ontwikkelen van een donateurs-flyer.
- Toegankelijker en aantrekkelijker maken van de website.
- Voortgang PR-beleid: streven naar meer bekendheid in de samenleving en bij verwante organisaties.
- samenwerking met organisaties als Agora, Landelijk Expertisecentrum Sterven, De Heraut, Het Bezinningshuis.
- relatie met AVIN en de Christengemeenschap intensiveren.
- uitgave Nieuwsbrief in voor- en najaar.
- voortdurend actualiseren van literatuurlijst met relevante publicaties (website)